
IGO adviescommissie Landbouw en Milieu

Intergewestelijk overleg en bestuurlijke samenwerking van gemeenten uit de regio's
Brabant Zuidoost (SRE), Brabant Noordoost (RMB) en Noord- en Midden Limburg

Onderlinge afstemming van het agrarisch milieubeleid, informeren, adviseren van gemeenten
en belangen behartigen bij het Rijk en de provincie

Secretariaat:

SRE Milieudienst, mevr. E. Smets

Postbus 435, 5600 AK Eindhoven

Tel: 040-2594451

Fax: 040-2694599

e.smets@milieudienst.sre.nl

Aan	: IGO adviescommissie Landbouw en Milieu MOLO werkgroep Veehouderij en Milieu
Van	: Ruben van den Broek en Karin van Loon (gemeente Oss), Mechie Beurskens- Voermans (gemeente St. Anthonis), Fred Stouthart en Anne Fleerackers (SRE Milieudienst) en Rob Giepmans (RMB Cuijk)
Kopie aan	: Regionale agrarische milieuoverleggen Gebiedscommissies (reconstructiegebieden in Noord-Brabant)
Datum	: 02 mei 2011
Onderwerp	: Verordening Ruimte, grondgebonden melkrundveehouderij

HANDREIKING

Verordening Ruimte en Grondgebonden Melkrundveehouderij

Een praktische handreiking voor het maken van het onderscheid tussen
wel of niet grondgebonden melkrundveehouderij, binnen de kaders van
de Verordening Ruimte van de provincie Noord-Brabant

Samenvatting

Als uitwerking van de Structuurvisie Ruimtelijke Ordening 2010 is, eveneens in 2010, door de provincie de Verordening Ruimte fase 1 en 2 vastgesteld. Een belangrijk onderdeel hierin betreft het verdergaand reguleren van de ontwikkelingsmogelijkheden van de intensieve veehouderij. In de verordening is expliciet vastgelegd dat de regels voor de intensieve veehouderij niet gelden voor de **grondgebonden melkrundveehouderij**.

Aangezien gemeenten het bestemmingsplan buitengebied in overeenstemming moet brengen met de Verordening Ruimte, en ze bij individuele ontwikkelingen ook moeten toetsen op strijdigheid met de verordening, moeten zij het onderscheid maken tussen wel of niet grondgebonden bouwblokken voor melkrundveehouderijen. Dit is erg lastig omdat een scherpe scheiding tussen niet-grondgebonden en grondgebonden melkrundveehouderij ontbreekt. Wel wordt verwezen naar de essentie van grondgebonden veehouderij.

Omdat gemeenten ieder voor zich aan het "worstelen" zijn met het begrip grondgebonden melkrundveehouderij, hebben de IGO adviescommissie Landbouw en Milieu en de MOLO werkgroep Veehouderij en Milieu dit onderwerp opgepakt. Een subwerkgroep uit de MOLO werkgroep heeft deze handreiking opgesteld waarin een systematiek wordt aangedragen om op de gemeentehuizen het onderscheid tussen wel of niet grondgebonden zijn van de melkrundveehouderijen te kunnen maken. Het is dus een voorstel voor een uitvoeringssystematiek en niet een verzoek aan de provincie om de verordening aan te passen.

Bij het opstellen van de systematiek is uitgegaan van de verordening en bijbehorende toelichting over grondgebonden melkrundveehouderij. Ook is rekening gehouden met de bedoelingen van de provincie, gelet op de besluitvorming in GS en PS naar aanleiding van het debat over megastallen. Dit heeft geresulteerd in een systematiek die niet in strijd is met de Verordening Ruimte, en die praktisch en controleerbaar is. Het al dan niet aanwezig zijn van een substantiële huiskavel voor het melkvee wordt daarbij als leidend criterium gezien.

Samengevat is de systematiek als volgt.

- I. *Melkrundveehouderijen tot 1,5 ha bouwblok en/of 200 melkkoeien**:
 - worden **in beginsel** als GRONDGEBONDEN beschouwd;
 - bij twijfel kan worden getoetst of een oppervlakte huiskavel van indicatief 0,125 ha per koe aanwezig is;
 - zo nodig kan advies worden gevraagd bij de provinciale Adviescommissie Agrarische Bouwaanvragen (AAB).
- II. *Melkrundveehouderijen groter dan 1,5 ha bouwblok en/of meer dan 200 melkkoeien**:
 - worden **in beginsel** als NIET GRONDGEBONDEN beschouwd;
 - hiervan kan worden afgeweken indien:
 - minimaal 0,125 ha per koe aan de noodzakelijke oppervlakte huiskavel aanwezig is, of
 - de melkveehouderij op advies van de provinciale Adviescommissie Agrarische Bouwaanvragen (AAB) als grondgebonden kan worden beschouwd, of
 - de melkveehouderij gecertificeerd deelnemer is aan de "Maatlat Duurzame Veehouderij".

** Het criterium van 200 koeien en/of 1,5 ha kan op grond van de Verordening Ruimte geen strakke grens zijn, maar is een indicatie vanaf welke omvang er een grotere kans is dat er sprake is van een niet grondgebonden veehouderij. De indicatieve grens van 200 koeien sluit overigens aan op de bovengrens uit het Besluit landbouw milieubeheer en de ondergrens uit het nieuwe Besluit m.e.r. (in werking getreden 01-04-2011). De indicatieve grens van 1,5 ha bouwblok sluit aan bij de maximaal toegestane oppervlakte bouwblok uit de Verordening Ruimte voor intensieve veehouderijen in verwevinggebied.*

Melkrundveehouderijen die op grond van bovenstaande systematiek als **niet grondgebonden** worden betiteld, worden beschouwd als **intensieve veehouderij** waarop de daarvoor geldende regels van de **Verordening Ruimte** van toepassing zijn.

1. Inleiding

Als uitwerking van de Structuurvisie Ruimtelijke Ordening 2010 is, eveneens in 2010, door de provincie de Verordening Ruimte fase 1 en 2 vastgesteld. Een belangrijk onderdeel hierin betreft het verdergaand reguleren van de ontwikkelingsmogelijkheden in de intensieve veehouderij.

In de verordening is expliciet vastgelegd dat de **regels voor de intensieve veehouderij niet gelden voor de grondgebonden melkrundveehouderij**. Een scherpe scheiding tussen grondgebonden en niet grondgebonden melkrundveehouderij ontbreekt echter. Wel wordt verwezen naar de essentie van intensieve, niet grondgebonden veehouderij. Namelijk dat de bedrijfsactiviteiten geheel of in overwegende mate in gebouwen plaatsvinden. Voor de grondgebondenheid worden verder een aantal indicatoren gegeven: de grootte van de huiskavel, het areaal grond voor ruwvoerproductie en het stalsysteem.

De ruime omschrijving van grondgebondenheid zorgt er in de praktijk voor dat een concrete beoordeling erg lastig is. Gemeenten geven een eigen invulling aan het begrip grondgebonden. Het blijkt dat deze vaak ingewikkeld wordt (met name voor de onderdelen huiskavel en ruwvoerproductie) en daardoor moeilijk uit te voeren.

Bij de gemeenten zijn twee vragen gerezen:

- is het wenselijk om tussen de melkrundveehouderijen een onderscheid te maken en zo ja;
- welke criteria moeten worden gehanteerd om het onderscheid te kunnen maken;

RELEVANTE PASSAGES UIT DE VERORDENING RUIMTE

Artikel 1.1. Begripsbepalingen

40. intensieve veehouderij: agrarisch bedrijf met een bedrijfsvoering die geheel of in overwegende mate in gebouwen plaatsvindt en gericht is op het houden van dieren, zoals rundveemesterij, varkens-, vleeskalver-, pluimvee-, pelsdier-, geiten- of schapenhouderij of een combinatie van deze bedrijfstvormen, alsmede naar de aard daarmee gelijk te stellen bedrijfstvormen, met uitzondering van grondgebonden melkrundveehouderij;

Toelichting op artikel 1.1 Begripsbepalingen

Intensieve veehouderij

De begripsbepaling intensieve veehouderij sluit in deze verordening aan bij de landelijke standaard aanbevelingen die bekend staan onder de naam "Op de digitale leest", 2003. Deze door het NIROV gedane aanbevelingen die ondersteund worden door het ministerie van VROM zijn zoals de titel aangeeft ontworpen in verband met het digitaliseren van de bestemmingsplannen en worden intussen veelvuldig in den lande toegepast. De standaardbegripsbepalingen kennen de begrippen grondgebonden, niet- grondgebonden en intensieve veehouderij. Daarbij is doorslaggevend of de bedrijfsvoering in overwegende mate niet of juist wel in gebouwen plaatsvindt. Het criterium of het agrarische bedrijf afhankelijk is van het voortbrengend vermogen van onbebouwde grond in de directe omgeving van het bedrijf kennen deze standaardbepalingen niet.

Hoofdstuk 9 behelst enkel bepalingen voor de intensieve veehouderij en kent geen bepalingen voor andere vormen van agrarische grondgebonden bedrijvigheid. In de standaarddefinitie wordt een aantal vormen van intensieve veehouderij opgesomd. Deze zijn in de verordeningstekst overgenomen waarbij de geiten- en schapenhouderij er aan is toegevoegd. Indien geiten of schapen niet in overwegende mate op stal worden gehouden, vallen ze niet onder de definitie. In de praktijk zullen daarom van de schapenhouderijen alleen de melkschapenbedrijven tot de intensieve veehouderij gerekend worden.

In de definitie is expliciet bepaald dat grondgebonden melkrundveehouderijen niet onder de definitie intensieve veehouderij vallen. Dit zijn in ieder geval melkrundveehouderijen die op de huiskavel en de directe omgeving voldoende areaal grond ter beschikking hebben voor ruwvoederproductie en/of weidegang. Een indicatie voor de aard van de bedrijfsvoering wordt gegeven door het gebruikte stalsysteem en de feitelijke inrichting van de stal. Voor de vraag of er voldoende areaal grond voor ruwvoederproductie aanwezig is, wordt nagegaan hoe de ligging van de stallen ten opzichte van aangrenzende gronden en de omvang van de aangrenzende gronden is. Het raadplegen van de vereiste milieuvergunning of melding en de metingen zijn tevens een hulpmiddel. Bij een aanvraag voor uitbreiding van het bedrijf moet de ondernemer het al dan niet grondgebonden zijn onderbouwen. Met betrekking tot de intensieve veehouderij zij tot slot nog opgemerkt dat deze vaak onderdeel uitmaakt van een gemengd bedrijf. Op grond van het bestemmingsplan is dan op het bouwblok de intensieve veehouderij veelal rechtstreeks toegestaan. Daarbij wordt geen onderschied gemaakt tussen de intensieve veehouderijtak en de overige agrarische bedrijfstakken. In dergelijke gevallen is der dus sprake van een intensieve veehouderij en zal deze moeten voldoen aan de bepalingen van hoofdstuk 9.

2. Verordening Ruimte en grondgebonden melkrundveehouderij

In hoofdstuk 9 van de Verordening Ruimte worden de ontwikkelingsmogelijkheden voor de intensieve veehouderij behandeld. In artikel 1.1 wordt het begrip intensieve veehouderij bepaald met de omschrijving dat de bedrijfsvoering in overwegende mate in de gebouwen plaatsvindt, waarbij als voorbeeld een aantal diercategorieën worden opgesomd. Uitzondering wordt gemaakt voor de grondgebonden melkrundveehouderij. De bepalingen van de verordening gelden dus alleen voor de intensieve veehouderij en niet voor grondgebonden melkveehouderijbedrijven.

Uit de toelichting bij de verordening blijkt dat de begripsbepaling intensieve veehouderij aansluit bij de landelijke standaard aanbevelingen. De standaardbegripsbepalingen kennen de begrippen grondgebonden, niet grondgebonden en intensieve veehouderij. Daarbij is doorslaggevend of de bedrijfsvoering in overwegende mate niet of juist wel in gebouwen plaatsvindt. Om het onderscheid tussen wel en niet grondgebonden melkrundveehouderijen aan te geven worden een aantal indicatoren gegeven:

- voldoende huiskavel (met name belangrijk voor beweiding);
- voldoende areaal grond ter beschikking hebben voor ruwvoederproductie (huiskavel en grond in de directe omgeving);
- het gebruikte stalsysteem en de feitelijke inrichting van de stal.

De veehouder moet het al dan niet grondgebonden zijn van zijn bedrijf aantonen. Dit kan onder andere worden geverifieerd door het raadplegen van de omgevingsvergunning of melding. Of er voldoende areaal grond voor beweiding en ruwvoederproductie aanwezig is, kan worden beoordeeld door de ligging van de stallen ten opzichte van aangrenzende gronden en de omvang van de aangrenzende gronden na te gaan.

3. Knelpunten bij gemeenten

Heel veel gemeenten in de provincie Noord-Brabant blijken moeite te hebben met het onderscheiden van al dan niet grondgebonden melkrundveehouderijen. Ze verwachten hierover veel onduidelijkheid en discussie.

Geen criteria, geen onderscheid te maken

Het is erg moeilijk om een goed onderscheid te kunnen maken tussen al dan niet grondgebonden melkrundveehouderijen. Omdat een duidelijke definitie voor een grondgebonden bedrijfsvoering ontbreekt, zijn er ook geen harde criteria voor handen om aan te toetsen. De ruim omschreven indicatoren (beweiden, ruwvoerproductie, stal) maken een concrete beoordeling van al dan niet grondgebondenheid erg lastig. Daarmee lukt de verordening uit dat de gemeenten ieder voor zich een eigen invulling gaan geven aan het begrip grondgebonden. Dat zie je momenteel op verschillende gemeentehuizen gebeuren.

Het is lovenswaardig dat gemeenten een beoordelingssystematiek proberen op te zetten die aansluit bij de toelichting op de verordening. Het blijkt echter dat deze vaak ingewikkeld wordt (met name voor de onderdelen huiskavel en ruwvoerproductie) en daardoor (met het oog op het toezicht) moeilijk uit te voeren zal zijn. Ook ontbreekt een provinciebrede uniformiteit. Dit is niet gewenst.

Ongewenste neveneffecten

De gemeenten voorzien ongewenste neveneffecten. Als melkveebedrijven als niet grondgebonden worden aangemerkt dan worden ze volgens de verordening als intensieve veehouderijen beschouwd. De bestemmingsplannen moeten hierop worden aangepast. Dit kan betekenen dat er extra intensieve veehouderijen in de extensiveringgebieden ontstaan, hetgeen ongewenst is. Verder zouden niet grondgebonden melkveebedrijven met een aanduiding intensieve veehouderij in het bestemmingsplan, mogen omschakelen naar het houden van andere intensieve dieren zoals pluimvee of varkens. Met andere woorden, een bouwblok voor een niet grondgebonden melkrundveehouderij kan omschakelen naar één van de andere gangbare intensieve veehouderij takken. In het licht van de reconstructie is dit ongewenst, met name in extensiveringgebied..

Aanpassen bestemmingsplannen

Zoals hiervoor al aangegeven kan de introductie van het begrip grondgebonden melkrundveehouderij in de Verordening Ruimte betekenen dat bestaande en onlangs vastgesteld bestemmingsplannen moeten worden aangepast. Daarvoor moet de bedrijfsvoering van alle melkrundveehouderijen binnen de gemeentegrenzen worden getoetst aan het al dan niet grondgebonden zijn. Bij veel gemeenten gaat het om tientallen bedrijven. Buiten het punt dat de toetsing erg moeilijk is (zie voorgaande), brengt de toetsing veel werk met zich mee.

Omdat een intensief / niet grondgebonden bouwblok de mogelijkheid opent om over te schakelen van melkrundvee naar gangbare intensieve veehouderij (pluimvee, varkens), zijn gemeenten zich gaan afvragen of het wenselijk is om uitvoering te geven aan de Verordening Ruimte op het aspect van de grondgebonden melkrundveehouderij. Wanneer een gemeente echter geen uitvoering geeft aan de verordening, dan handelt zij in strijd met de verordening. Daardoor komt een dergelijke gemeente vroeg of laat in aanvaring met de provincie en de rechter. Kortom, de Verordening Ruimte stelt de gemeenten met de introductie van het begrip grondgebonden melkrundveehouderijen voor een bestuurlijk dilemma.

Gemengde bedrijven

In Noord-Brabant komen nog redelijk veel gemengde bedrijven voor. Dat wil zeggen melkrundveehouderijen met een intensieve neventak (pluimvee, varkens). Hoe moet hier in het kader van de Verordening Ruimte mee omgegaan worden?

Resumerend

De gemeenten lopen dus concreet tegen de volgende problemen aan:

- Door de onduidelijkheid over de grondgebondenheid is niet goed te beoordelen of er strijdigheid is met de regels ten aanzien van intensieve veehouderij in de Verordening Ruimte;
- Hoe ga je om met bedrijven die nu een grondgebonden bouwblok hebben, maar waar bij de toetsing (voor zover mogelijk) blijkt dat ze niet grondgebonden zijn? Aanpassing van het bestemmingsplan?
- De (gangbare) intensieve veehouderijen gelegen in extensiveringgebieden zijn vanaf 1 oktober 2010 beperkt op de muur van de stal. Dit beleid kan ook gaan gelden voor de niet grondgebonden melkrundveehouderijen. In veel gevallen wordt dit als onterecht ervaren;
- Hoe in het kader van de regels ten aanzien van intensieve veehouderijen uit de Verordening Ruimte omgaan met gemengde bedrijven?

4. Onderscheiden van grondgebonden melkrundveehouderijen

In het kader van deze handreiking is het belang om te begrijpen welk doel de provincie voor ogen heeft met het maken van een onderscheid van al dan niet grondgebonden melkrundveehouderij. Gelet op het debat over “Megastallen Nee” kan worden verondersteld dat de voortschrijdende schaalvergroting en intensivering in de melkrundveehouderij daarbij een belangrijke rol spelen. Verder mag worden aangenomen dat ook de voortzettende trend naar opstallen van melkkoeien in plaats van beweiden heeft meegespeeld. De melkrundveehouderij gaat door deze ontwikkelingen steeds meer op de intensieve veehouderij lijken. En het ontbreken van koeien in de wei wordt als een verarming van het landschap gezien.

Middels de expliciete uitzondering van de grondgebonden melkrundveehouderij hebben Provinciale Staten een signaal af willen geven. Men wil de melkrundveehouderij die net als de intensieve veehouderij “stalgebonden” produceert ontmoedigen door aan deze vorm van intensieve en niet grondgebonden melkrundveehouderij dezelfde beperkende regels op te leggen als aan de intensieve veehouderij. Voor de intensieve veehouderij gelden immers beperkingen aangaande de omvang van het bouwblok (denk hierbij aan het zogenaamde slot op de muur in extensiveringgebieden en maximaal 1,5 ha, respectievelijk 2,5 ha in verwevinggebieden en landbouwontwikkelingsgebieden (LOG)), alsmede voorwaarden met betrekking tot de inrichting (10 - 15% van het bouwblok moet worden besteed aan landschappelijke inpassing).

Aangenomen wordt dat de bepalingen uit hoofdstuk 9 van de verordening niet gelden voor de “reguliere melkrundveehouderij”. Voorwaarde is de grondgebondenheid. In verband daarmee wordt in de definitie van intensieve veehouderij rechtstreeks verwezen naar de essentie van de niet grondgebonden veehouderij, namelijk dat het houden van dieren geheel of in overwegende mate in gebouwen plaatsvindt (artikel 1.1). Omgekeerd betekent dit in essentie dat in de grondgebonden veehouderij de dieren niet geheel of in overwegende mate in gebouwen worden gehouden, maar dat de dieren een substantieel deel buiten de stal verblijven, dus worden geweid. Het beweiden is echter geen harde voorwaarde in de verordening en de toelichting hierop.

Om recht te doen aan de intenties van Provinciale Staten en aan de Verordening Ruimte wordt het al dan niet aanwezig zijn van voldoende huiskavel voor het kunnen beweiden van het melkvee als criterium gezien om een onderscheid te maken tussen wel of niet grondgebonden melkrundveehouderijen. Op grond van de verordening vindt geen toetsing plaats of beweiding daadwerkelijk plaatsvindt. Dit is immers in het kader van de verordening geen voorwaarde.

Het vorenstaande laat onverlet dat in het kader van de WABO en het Besluit Huisvesting het al dan niet beweiden wel van belang is, in verband met de te stellen eisen aan het toe te passen stalsysteem. Het is belangrijk dat duidelijk is dat dit duidelijk twee verschillende toetsingen zijn.

Melkveehouderij, schaalvergroting en beweiden

Melkveehouders kunnen een keuze maken: het melkvee beweiden of opstallen. Volgens Wageningen Universiteit is beweiden voor bedrijven tot een omvang van 150 - 200 melkkoeien doorgaans economisch gezien interessant. Toch wordt het melkvee steeds vaker op stal gehouden. Een trend die te maken heeft met de schaalvergroting in de sector. Verder vinden sommige veehouders dat ze de voeding beter kunnen sturen bij opstallen en dat ze de mestboekhouding beter in de hand kunnen houden. Ook het vaker en automatisch melken met een melkrobot is aantrekkelijker wanneer de dieren jaarrond op stal staan. De melkveehouder neemt dit mee in zijn afweging bij het kiezen tussen beweiden en opstallen. Tot slot speelt een rol dat het weiden met grote koppels melkvee meer van het management vraagt.

Uitbreidingen tot (ruim) boven de 200 stuks melkvee komen ook in Brabant steeds vaker voor. Een forse schaalvergroting in de melkveehouderij zet door met als kenmerk dat de hoeveelheid tot het bedrijf behorende grond geen gelijke tred houdt met de toename van het aantal dieren. Dit betekent dat de melkveehouderij intensiever wordt, dus dat meer dieren per ha worden gehouden, meer ruwvoer van elders moet worden betrokken, niet alle mest op eigen grond kan worden uitgereden en dat de dieren langer of het gehele jaar rond op stal worden gehouden.

5. Systematiek beoordelen grondgebondenheid

Hieronder is een systematiek uitgewerkt om voor gemeenten het onderscheid tussen wel of niet grondgebondenheid van de melkrundveehouderijen te kunnen maken. Bij het opstellen van de systematiek is uitgegaan van de verordening en bijbehorende toelichting over grondgebonden melkrundveehouderij. Ook is rekening gehouden met de bedoelingen van de provincie, gelet op de besluitvorming in GS en PS naar aanleiding van het debat over megastallen. Dit heeft geresulteerd in een systematiek die niet in strijd is met de Verordening Ruimte, en die praktisch en controleerbaar is.

I. Melkrundveehouderijen tot 1,5 ha bouwblok en/of 200 koeien worden IN BEGINSEL als GRONDGEBONDEN beschouwd.

⇒ Grondgebonden, tenzij ...

In twijfelgevallen kan indicatief worden getoetst aan de noodzakelijke oppervlakte huiskavel voor beweiden. Volgens het rapport “Een definitie voor grondgebonden veehouderij” van het Centrum voor Landbouw en Milieu (CLM) uit 2004 bedraagt de oppervlakte huiskavel 0,125 ha per koe (= 8 koeien per ha). Dit betekent overigens bij een bedrijf met 200 koeien een huiskavel van circa 25 ha!

In het kader van deze handreiking worden onder de huiskavel die gronden verstaan die direct aansluitend aan het bedrijf zijn gelegen, met een kortste afstand van de stal naar het perceel van maximaal 1 km. Voorwaarde is verder dat de gronden eigendom zijn of dat hiervoor een langjarige pacht geldt. Omdat het al dan niet beweiden geen criterium vormt in de Verordening Ruimte, worden geen eisen gesteld aan de bereikbaarheid van de huiskavel. Deze mag dus ook aan de overzijde van een drukke verkeersweg of spoorlijn zijn gelegen.

Indien hier niet aan wordt voldaan kan eventueel advies opgevraagd worden bij de provinciale Adviescommissie Agrarische Bouwaanvragen (AAB).

Toelichting en onderbouwing

- In de Verordening Ruimte wordt voor de intensieve veehouderijen in verwevinggebied ook uitgegaan van een maximum bouwblok van 1,5 ha. Hier wordt bij aangesloten.
- Op 1,5 hectare bouwblok past een bedrijf met circa 200 melkkoeien en bijbehorend jongvee (maximaal 140 stuks) met ruwvoeropslag.
- Volgens de landelijke wetgeving mogen bedrijven vallend onder het Besluit landbouw milieubeheer ook in extensivering- en verwevinggebieden uitbreiden tot 200 melkkoeien met bijbehorend jongvee. Mits niet beperkt door de Natuurbeschermingswet of anderszins.
- Volgens het nieuwe Besluit m.e.r. 2011 moet bij melkveebedrijven met een ontwikkeling van meer dan 200 koeien een aanmeldingsnotitie m.e.r worden opgesteld.
- Melkrundveehouderijen tot een omvang van 200 melkkoeien en bijbehorend jongvee wordt gezien als een gezinsbedrijf +. Deze gezinsbedrijven zijn regionaal gebonden bedrijven die ruwvoer overwegend uit de directe omgeving halen. Dit is de algemeen gangbare bedrijfsvoering en daarom zijn eisen daaromtrent en toetsing en controle door gemeenten onnodig.
- In het algemeen kan weidegang voor een melkveehouderij met een omvang tot 200 melkkoeien economisch aantrekkelijk zijn (zie kader Melkveehouderij, schaalvergroting en beweiden).
- In het Actieplan Ammoniak en Veehouderij (gekoppeld aan het Besluit huisvesting) is opgenomen dat ook met betrekking tot de melkveehouderij een beleid ontwikkeld wordt waarmee de sector een substantiële bijdrage gaat leveren aan het verminderen van de ammoniakemissie. De ministeries van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie (EL&I) en Infrastructuur & Milieu (I&M) zijn met de sector in overleg en naar verwachting wordt invulling gegeven aan een beleid dat het opstellen van melkvee qua huisvestingseisen gelijkstelt met de intensieve veehouderij. Dit betekent dat zij zullen moeten voldoen aan vergaande emissiereducerende eisen waarbij ook het toepassen van luchtwassers aan de orde kan zijn. Dit zal tot gevolg hebben dat de huisvestingskosten (stalbouw met emissiereducerende systemen) in vergelijking met de huidige situatie, in de toekomst hoger zullen zijn. Dit zal opstellen voor veel bedrijven economisch minder aantrekkelijk maken ten voordele van het investeren in grond en beweiding toepassen.
- Wanneer bouwblokken voor melkrundveehouderijen worden betiteld als grondgebonden, dan wordt voorkomen dat er extra intensieve veehouderijen ontstaan in extensiveringgebied en dat melkrundveehouderijen kunnen omschakelen naar de gangbare intensieve veehouderij zoals bedrijven met varkens of pluimvee.
- In twijfelgevallen wordt getoetst op de oppervlakte huiskavel die beschikbaar is voor beweiden. Aan de winning van ruwvoeder wordt in deze oplossingsrichting minder waarde gehecht. Deze is enerzijds erg moeilijk controleerbaar en kan jaarlijks wisselen. Anderzijds regelt dit zichzelf: Door het relatief grote volume van het ruwvoer zijn grote transportafstanden niet gewenst. Het ruwvoer (maïs, voordroog) zal dus overwegend uit de regio (een straal van circa 15 km rond een bedrijf) afkomstig zijn.

II. Melkrundveehouderijen groter dan 1,5 ha bouwblok en/of meer dan 200 koeien worden in beginsel als NIET GRONDGEBONDEN beschouwd.

=> Niet grondgebonden, tenzij ...

In twijfelgevallen kan worden getoetst op basis van de volgende onderbouwingen:

- A. Het bedrijf meent toch als grondgebonden te moeten worden beschouwd. Dit dient dan door het bedrijf zelf te worden aangetoond. Dit kan door aan te tonen dat wordt voldaan aan de minimaal noodzakelijke oppervlakte huiskavel van 0,125 ha/koe conform het eerder aangehaalde CLM-rapport, of**
- B. Eventueel op basis van een advies van de provinciale Adviescommissie Agrarische Bouwaanvragen (AAB) blijkt dat het bedrijf grondgebonden is, of**
- C. Het bedrijf middels een certificaat kan aantonen dat aan de Maatlat Duurzame Veehouderij (MDV) wordt voldaan.**

MDV

De Maatlat Duurzame Veehouderij (MDV) bevordert investeringen in een duurzame veehouderij. Stallen die voldoen aan de criteria van de MDV voldoen daarmee aan de duurzaamheid doelstellingen van overheidsregelingen zoals MIA en Vamil. Deze doelstellingen zijn weergegeven in concrete criteria op het gebied van ruwvoerproductie, beweiden, ammoniakemissie, dierenwelzijn, diergezondheid en energie. De deelnemende bedrijven worden op tal van aspecten beoordeeld met punten en moeten een bepaalde totale score behalen om een MDV stalcertificaat te kunnen verkrijgen.

De afweging of een melkrundveehouderij op grond van de koppeling aan de MDV mag doorgroeien boven de grenzen uit de Verordening Ruimte, is niet rechtstreeks mogelijk via het Bestemmingsplan Buitengebied, maar kan bijvoorbeeld plaats te vinden via een vast te stellen structuurvisie.

Afgegeven stalcertificaten per 31-12-2009 : 1.329

- waarvan reeds gebouwd: 453

- waarvan in aanbouw : 876

Investeringen in MDV-stallen 2007 t/m 2009: 1.1 miljard euro

Toelichting en onderbouwing

- Alle melkveebedrijven boven 1,5 ha en/of 200 melkkoeien moeten voldoen aan de minimaal noodzakelijke oppervlakte huiskavel, tenzij de AAB adviseert dat een bedrijf met minder huiskavel toch als grondgebonden kan worden beschouwd.
- Een melkrundveehouderij groter dan 1,5 ha bouwblok en/of 200 melkkoeien die niet voldoet aan de eisen van grondgebondenheid, kan toch als grondgebonden veehouderij worden gezien, op voorwaarde van koppeling aan de MDV.
 - o Daarmee blijven grotere ontwikkelingen voor melkrundveebedrijven buiten LOG's mogelijk, onder voorwaarde van extra duurzaamheidsinspanningen.
 - o Weidegang en ruwvoerwinning zijn belangrijke voorwaarden in de MDV.
 - o De MDV borgt maatschappelijke geaccepteerde duurzame ontwikkelingen.
 - o Bedrijven / bouwblok worden in bestemmingsplan blijvend betiteld als niet intensief.
 - o Deze ontwikkelingen kunnen alleen in primair agrarisch gebied uit de Groen Blauwe Mantel, opgesteld door de provincie Noord Brabant.
 - o Bij de MDV is certificering een voorwaarde.
 - o De eisen of het aantal maatregelen waaraan het bedrijf moet voldoen is afhankelijk van de bedrijfsgrootte.
- Ook in deze oplossingsrichting wordt aan de winning van ruwvoer weinig waarde gehecht. Zoals hiervoor reeds is aangegeven, is deze enerzijds erg moeilijk controleerbaar en kan deze steeds wisselen. Anderzijds regelt dit zichzelf: Door het relatief grote volume van het ruwvoer zijn grote transportafstanden niet gewenst. Het ruwvoer zal dus overwegend uit de regio (een straal van circa 15 km rond een bedrijf) afkomstig zijn.

III. Gemengde bedrijven

Volgens de toelichting op de Verordening Ruimte geldt in verweving dat het **totale** bouwblok 1,5 ha mag bedragen. Dus het bouwblok van het IV-gedeelte mag samen met het niet intensieve gedeelte (bijvoorbeeld akkerbouw of melkrundveehouderij) niet meer dan 1,5 ha bedragen, onafhankelijk van verhouding IV-niet IV.

In extensivering geldt voor het IV- gedeelte van een gemengd bedrijf het slot op de muur. Er is wel verplaatsing of herschikking binnen het bestaande bouwblok mogelijk, mits er geen toename van de oppervlakte (het percentage) stallen voor IV plaats vindt. Vormverandering of vergroting van het bouwblok is niet mogelijk.

Tot slot

Melkrundveehouderijen groter dan 1,5 ha bouwblok en/of 200 melkkoeien, die als NIET GRONDGEBONDEN worden beoordeeld, worden als INTENSIEVE VEEHOUDERIJ beschouwd.

Dit betekent dat:

- De regels ten aanzien van de intensieve veehouderij uit de Verordening Ruimte hierop van toepassing zijn.
- Schaalvergroting boven 1,5 ha bouwblok en/of 200 melkkoeien hiermee wordt ontmoedigd. En hiermee waarschijnlijk ook de verdere intensivering van de melkrundveehouderij.
- Uitbreiding boven 1,5 ha bouwblok alleen in een LOG mogelijk is. Hiervoor is een ontheffing van de provincie noodzakelijk, die eventueel verleend kan worden in gebieden die door GS bij besluit van 20 juli 2010 zijn aangewezen (zie artikel 9.4 van de Verordening Ruimte).